

DIDAKTIKA ČESKÉHO JAZYKA

OKRUHY PRO DOMÁCÍ PŘÍPRAVU S OSNOVOU A STUDIJNÍMI ZDROJI

19. KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA NA 1. STUPNI ZŠ

- Cíle a učivo Komunikační a slohové výchovy dle RVP ZV.
- Sloh reprodukční a produkční a jejich využití na 1. stupni ZŠ.
- Slohové útvary v učivu 1. stupně ZŠ dle RVP ZV (přehled útvarů mluveného i psaného projevu).
- Fáze slohového výcviku, práce s osnovou.
- https://didaktikamj.upol.cz/index.php/studijni_materialy?id=304 (prezentace Komunikační a slohová výchova na 1. stupni ZŠ)

ZAŘAZENÍ UČIVA DO RVP	ZAŘAZENÍ UČIVA DO RVP
1. období - Plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti. - Porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti. - Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru. - Pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost. - V krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči. - Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích. - Na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev. - Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním. - Píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev. - Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení. - Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh.	2. období - Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas. - Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává. - Posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení. - Reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta. - Vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku. - Rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě. - Volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru. - Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace. - Píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry. - Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří.

ZAŘAZENÍ UČIVA DO RVP

UČIVO

▪ ČTENÍ

- Praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu).
- Věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova).

▪ NASLOUCHÁNÍ

- Praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem).
- Věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat. otázkami).

ZAŘAZENÍ UČIVA DO RVP

UČIVO

▪ MLUVENÝ PROJEV

- Základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci.
- Komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu.
- Základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta).

▪ PÍSEMNÝ PROJEV

- Základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem).
- Technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu).
- Žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka, zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování.

DIDAKTIKA ČESKÉHO JAZYKA

OKRUHY PRO DOMÁCI PŘÍPRAVU S OSNOVOU A STUDIJNÍMI ZDROJI

SLOH REPRODUKČNÍ A PRODUKČNÍ

18.

SLOH REPRODUKČNÍ - pracuje s již existujícími předlohami
- jeho funkcí je přispívat na souhrn a spisovný výjad,
sloužit jako k zapamatování poznatků a výjad -
temu slovní zásobu

TYPY REPRODUKCE:

- a) DOSLOVNÁ - doslovná opakování textu
- b) VĚRNÁ - v naprosté většině se shoduje s textem,
kromě toho ale nemá doslovná, ale - rovněž sl. zásobu
- c) VOLNÁ - dotváří se přirod. slovy, ale více upravuje
důležitý text
- d) STRUČNÁ - stručný obsah textu
- e) VÝJEDNĚNÁ - z textu vyjadřujeme pasáže co je zajímavé pro a
- f) S ODMĚNOU - je na rozdíl od mezi slohem reproduk. a produkč. (např. dokončení příběhu s vlastní
lezcem)

METODICKÝ POSTUP - reprodukci předchozí dialogická forma - odpovědi
na otázky učitele → přechází na monol. formu na
samostatný projekt žáků
- můžeme se opírat o osnovu
- můžeme používat metody skladání (kterou také reproduk-
kuje 1 bod osnovy)

TÉMATA PRO REPRODUKCI:

- od nejmenších ročníků - třídní
- do 3. ročníku a práce s příběhy pohádky
- od 4. ročníku práce s příběhy s dětskými hrdinami

CHYBY:

- žáci nezachovávají logickou ani časovou následnost děje (ochlazení
od jednoho věci se druhá, nedokončí děj jen polomou)
- nepřirozeně sbírají své příklady a nepřirozeně
- při líčení projektu příliš mnoho ukazatek a odkazování slov

SLOH PRODUKČNÍ - tvorba vlastního textu

SLOHOVÉ ÚTVARY • ÚTVARY INFORMATIVNÍHO TYPU

TÉMATA: zpráva a novin. zpráva

OPRAVA - popisuje události, která už proběhla, slovesa v minulém čase
OZNÁMENÍ - popisuje události, která se chystá, slovesa v budoucím čase, ale sy
mohou být vyjadřovány
ZÁŘAZENÍ: 3. a 4. r. - jednoduch. zpráva
5. r. - jedn. zpráva označená

DIDAKTIKA ČESKÉHO JAZYKA

OKRUHY PRO DOMÁCÍ PŘÍPRAVU S OSNOVOU A STUDIJNÍMI ZDROJI

• FORMY SPOLEČ. STYKU

* POZDRAV, OSLOVENÍ, PROSBA A PODĚKOVÁNÍ - pravidla slušného chování 2. roč. za-
↳ rozhovoru vždy, když je to možné

* ODPOVĚDI NA OTÁZKY - 2. r. odpovídi na otázky
3. r. -I-, odpovídi na základě otázky (odpovídi
srovnávali obsahy účelu)
4. r. -II-, -II- -I- odpovídají přesně obsahu otázky
obsahově odpovídi

* ROZHOVOR - 2. r. telefonování

* DOPIS A ADRESA - dopis není samostatný stylistický útvar, protože
sdělení, která dopis obsahuje, mohou být vyjádřením
popisem

- u adresy se zaměřujeme na kontrolu správnosti
- u dopisu se zaměřujeme také na správnost idatum
(když se dopis stává), oslovení, úvod, vlastní sdělení,
závěr, podpis
- mohou psát dopis z lásky, přátelství, měl budoucí žel

* PRÁCE S TEXTEM - vypracování sloh, slovních spojení

2. r. - vypracování pohledu z českých podle otázky a osnovy
3. r. - úplná odpovědi na otázky a lásky
4. r. - vypracování přečteného lásky
5. r. - úplná odpovědi na otázky

FÁZE SLOHOVÉHO VÝCVIKU

1) INVENCE - myšlení obsahem úmlau (vypracování
dílčích formou rozhovoru) a specifi-
kace úmlau (je úplnější nadpisem)

2) KOMPOZICE - utváření obsahových prvků, práce
s osnovou

3) STYLIZACE - měření jazykových a obsahových
sahů na dané křma
(vypracování z pronesemého vyjad-
rování lásky)

Stylizační učení (samost. práce):

- srovnání rěči na dané slova
- psaní adresy

Stylizační učení (sam. práce - po ústřední práci):

- psaní popisů obsahů
- psaní samostatného konceptu nemoci slo

DIDAKTIKA ČESKÉHO JAZYKA

OKRUHY PRO DOMÁCÍ PŘÍPRAVU S OSNOVOU A STUDIJNÍMI ZDROJI

- do 3. r. by měly převažovat ÚSTNÍ formy slohov. vyjádření a mělo by se zaměřujeme na lexikální, syntakt. vlastnosti slov
- od 4. r. se přidává i PÍSEMNÁ forma, a mělo by se věnovat méně stylizaci

OSNOVA: typy: A) OBRAŽKOVÁ
B) HESLOVÁ
C) CITÁTOVÁ
D) OTÁŽKOVÁ

- osnova plní svých osnov cíle (žák si ujasní smysl práce, zvládnutí postup)
- nadpis je vyšší forma tvorby osnovy, jedná se o zkrácený obsahový důle 1-3 slova

Na prvním stupni se věnujeme těmto úlohám:

- reprodukce
- vyprávění
- popis
- správné porovnání
- forma společ. služby
- formulace otázky a odpovědi